

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ד טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים פד | דף הכולל: נדרים מב.
דף היומי בהלכה: מסימן צ' סעיף י' עד סעיף י"ג.
מוסר: שמירת הלשון - פרק י' 'ובפרט' עד סוף פרק י'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשישה ועשרים חשבוננו" פ"ג "והתשעה ועשרים שיתבונן"

זה באמת רעש של פצצות בחוץ, או רק בתוך האוזניים שלו מתפוצץ
הכול? והלב--- אוי, הלב--- איך הם היו מסוגלים לעולל לו את
זה?? איפה הלב היהודי שלהם?? איפה ההגינות והאנושיות??
ומה, מה הוא יעשה עכשיו במלאי גדול כזה של מזגנים שתופס
לו את המחסן?? הר געש של תחושות איים להטביע אותו..."

העצה של מרן החזון איש שעבדה בצורה יוצאת דופן, ויותר מפעם אחת

"הוא סיפר על חנות בעיר הקטנה בני ברק, חנות שבה הוא כבר שנים ארוכות משקיע את מיטב כספו וכוחותיו, ופתאום צצה לה חנות מתחרה ממולו ממש. תינה את דאגתו מן הפרנסה, שגם עד היום לא זרמה בשפע, תיאר את הקושי הרגשי ואת הכעס..."
דיוויד קון מקשיב, מזדהה עם כל מילה. סדנא דארעא - חד הוא. בני ברק של ימות החזון איש, ולונדון כעבור כמה עשורים מציגות התמודדות דומה כל כך...

והרב ממשיך ומספר, קולו רך. "החזון איש יעץ לאותו אדם כאוב, כי בכל פעם שיראה לקוח נכנס לחנות החדשה שמולו וירגיש כי הדם עולה לו לראש - ייקח ספר תהילים ויגיד בכוונה פרק אחד להצלחתו של המתחרה. החזון איש הסביר כי זה מה שיעזור להוציא את הכעס ואת התרעומת מן הלב, וגם הוסיף ברכה חמה להצלחה מרובה".

כאן הגיע סופו של הסיפור, גורם לעיניו של דיוויד להתלחלח: "אותו יהודי בני ברק קיבל את עצתו של החזון איש וביצע אותה בשלמות", אמר הרב, ואז הוסיף כממתיק סוד. "וגם הברכה שקיבל התקיימה בו בשלמות. העסק שלו התחיל לפרוח ולשגשג, ותוך כמה שנים הוא הפך לעשיר של ממש..."

הערפל הלונדוני, שאליו הצטרף גשם דק, טשטש את עיניו של דיוויד. הוא לא היה צריך לשמוע יותר, המסר היה ברור. לא בכל יום עורכים אצלו בחנות קנייה בסכום גבוה כל כך. לא

דיוויד התאמץ לנעול את הרגשות ולהעמיד פנים של 'הכול בסדר'. כאילו לא פתחו כאן, במרכז המסחרי שבלב האזור היהודי, ממש ממול החנות שלו, עסק מתחרה. כאילו לא באו שני צעירים חסרי לב מקרב הקהילה עצמה וזעזעו בבת אחת את הבסיס הכלכלי שלו. כאילו לא מורגש שום שינוי במאזנים ובדו"חות שהוא מקבל מרואה החשבון שלו. עסקים כרגיל.

'אתה הרי יודע שפרנסה משמיים', הוא הזכיר לעצמו, ידיו מדפדפות בלי משים בין דפי הידיעון השכונתי החדש, נעצרות מול מודעת הענק של 'בראון את רובינסון' המכריזה על מבצע חסר תקדים לחורף. 'אתה מאמין שבראון ורובינסון לא יכולים לקחת ממך אפילו שטרלינג אחד ממה שנקבע בשמיים...'
ובכל זאת. הוא הרגיש שכל פעם אחת כזו, שבה הוא רואה במו עיניו את הזליגה של הלקוחות לעבר החנות החדשה והנוצצת, היא יותר מדי בעבורו.

באותו ערב, אחרי השיעור הקבוע ב'דף היומי', הוא מצא את עצמו מלווה את הרב ומשתף בכאב, בתחושות הקשות. והרב, ששנותיו הוסיפו לו הדרת פנים ותבונת לב, הפתיע בסיפור שאותו שמע אי אז, בשנות בחרותו, כשהיה תלמיד ישיבה בארץ הקודש.

"אל ה'חזון איש' נכנס באחד הימים יהודי כאוב ומודאג, וסיפורו דומה כל כך למה שאתה מתאר כאן", פתח הרב בנעימות.

"אני זוכר שהגוף שלי התמלא צמרמורת! הרגע הזה, ההתרגשות הזאת של הקדושה, ההרגשה הרוחנית המיוחדת הזאת, זה צרב לי צריבה עמוקה מאוד בלב. שנים אחר כך השתוקקתי להיות שומר תורה ומצוות, רק כי רציתי לחוות שוב את החוויה הנפלאה הזאת"

שיחה מרתקת עם הגאון רבי משה סחייק, תלמידו חביבו של מרן הגראי"ל שטיינמן ומחבר ספרי 'מוקנים אתבונן' ושאר ספרים

יעקב א. לוסטיגמן

"בא הגבאי, ואמר לאבא "תעלה חזן", אבא קצת התבייש, הוא אמר שהוא רק מסורתי ולא שומר מצוות, אבל החזן התעקש "תעלה חזן", ואבא עלה חזן.

"אני הסתכלתי עליו בגאווה גדולה. אבא שלי חזן בבית כנסת! איזה כבוד! הוא התפלל כזקן ורגיל, כי אכן התפילה היתה שגורה על לשונו משנות ילדותו.

"כשהגיע בחזרת הש"ץ לקדושה, אבא שלי מאוד מאוד התרגש. הקול שלו רעד ומעיניו זלגו דמעות כשאמר "קדוש קדוש קדוש".

"אני זוכר שהגוף שלי התמלא צמרמורת! הרגע הזה, ההתרגשות הזאת של הקדושה, ההרגשה הרוחנית המיוחדת הזאת, זה צרב לי צריבה עמוקה מאוד בלב. שנים אחר כך השתוקקתי להיות שומר תורה ומצוות, רק כי רציתי לחוות שוב את החוויה הנפלאה הזאת.

"לאבא שלי לא היה שמץ של מושג איזה שינוי עצום הוא מחולל בחיים שלי כשהחליט לקחת אותי לבית הכנסת".

הסיפור הזה, אומר הגר"מ סחייק שליט"א, זה סיפור שאפשר להפיק ממנו הרבה מאוד לקחים לחיים. אף אחד לא יכול לדעת מתי יהיה הרגע הכי משמעותי בחיים שלו, אף אחד לא יכול לדעת איזה משפט שהוא יוציא מהפה שלו יתברר כמשפט הכי חשוב שאמר בימי חייו...

אבל יש כאן משהו יותר עמוק: החינוך האמיתי שאנחנו מחנכים את הילדים שלנו, זה בכלל לא מה שאנחנו אומרים להם עשר פעמים ביום במשך כל שנות ילדותם. לא ולא! החינוך האמיתי הוא במה שאנחנו משדרים להם בלי שנשים לב בכלל. כאן הגיע בנאדם והתרגש כשאמר 'קדוש קדוש קדוש' - באותו רגע הוא זרע בלב של הבן שלו זרעים שהצמיחו בהמשך אילן רב פירות.

חשוב שנזכור את זה כשאנחנו ליד הילדים שלנו. חשוב שנעביר להם בתת מודע את המסרים הנכונים, ושלא נשדר להם חלילה מסרים שיגרמו להם ללכת בכיוון ההפוך מזה שהיינו רוצים לראותם צועדים בו.

במהלך שיחה שקיימנו עם הגאון רבי משה סחייק לפרסום בעלון 'לקראת שבת', אודות מקרה מעניין מאוד שאירע לו עם מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, זכינו לשמוע ממנו גם תובנה מאוד מעניינת שאינה קשורה ממן הענין ולכן אנו מביאים אותה כאן בנפרד.

וכך סיפר לנו הרב סחייק, מחבר ספרי 'מוקנים אתבונן' ושאר ספרים שביסס על אשר שתה בצמא מפיו של מרן הגראי"ל זצ"ל: "לפני תקופה נזדמן לי לקיים מצוות ניחום אבלים בביתו של יהודי ששב בתשובה שלמה, למרות שהתגדל והתחנך בדרך אחרת.

"סיפר לי אותו יהודי מה הוביל אותו לחזור בתשובה, והסיפור הזה חשוב שיידע כל הורה ומחנך, כי יש בו מוסר השכל עצום.

"אבא שלי נולד בעיראק", סיפר לי החבר, "הוא היה כבן חודש כשיצאה המשפחה מעיראק ועלתה לארץ הקדוש. אבא עצמו קיבל חינוך דתי בביתו אבל בצוק העתים הוא יצא לכיוון שונה, כמו שקרה לרבים אחרים שיצאו לתרבות רעה בגלל הניסיונות הקשים והמאמצים הרבים שנעשו אז לחלן את בני העולים, במיוחד אלו שבאו מארצות המזרח.

"כמו רבים אחרים, אבא שלי היה מסורתי. בליל שבת היו עושים קידוש, אמא היתה מדליקה נרות לפני כניסת השבת, ידענו לחבוש כיפה ולהיכנס לבית הכנסת מדי פעם, אבל לא מעבר לכך. "לאחר שבגרת, אני עצמי זכיתי לחזור בתשובה, ובתקופה האחרונה חשבתי על זה, מה באמת קרה? למה באמת אני חזרת בתשובה לעומת רבים אחרים שלא עשו זאת? מה משך אותי לחיי תורה ומצוות?

"התשובה נעוצה בחוויית ילדות אחת שחוויתי כשהייתי ילד כבן עשר", הוא מספר לרב סחייק.

"היה זה ביום השנה לפטירתו של סבא שלי, אבא הציע לי לבוא איתו לבית הכנסת, כי הוא רצה לומר קדיש. הצטרפתי אליו, חבשתי את הכיפה הלבנה שלי בכניסה לביתה כנסת ועמדתי לצדו של אבא.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אבא המשיך לבקרה כסדר גם בתקופת הקורונה, עמד תחת חלון ביתה והיא "אירחה" אותו משם. שמענו ממנה לעיתים קרובות את המשפט: "תדעו לכם - אני חיה בזכות יענק'לה", ולא ידעה סבתא, שאותו יענק'לה חי בזכותה

סיפור שממחיש באופן חי כמה גדולה זכות כיבוד אב ואם, שהתורה העידה כי היא מאריכה את ימיו של המקיים אותה

אותה, מתעניין ברצונותיה כאילו זה כל עולמו. מדובר באדם שקשה עד מאוד היה למשוך אותו לשיחה סתמית... סדר יומו היה צפוף ביותר: חברותות התחלפו במשך היום כדי לזכות ללמוד עימו, זאת מעבר לשיעור עיון שהיה מכין מדי יום ומוסר בישיבה שבה לימד. אך הזמן שהוקדש לאימו המבוגרת היה קודש קודשים ממש. 'חברותא' שאין לבטל.

קל היה לראות את האושר של סבתא. ואני, בתור שכנה צמודה שהתגוררה בניין שלה, הייתי עדה לכך. היא חיכתה לו בהשתוקקות, ודיברה בלי סוף על העונג שביקוריו הקבועים מסביב לה. אך הוא לא הסתפק בכך, ונצמד להוראת רבו "תחטוף!" אימו הפכה למרכז חייו ממש: הוא חיפש וגם מצא דרכים מגוונות לשמח אותה ולהאיר את עיניה. כאשר ידע על מאכל מועדף או עלון שנהנתה לקרוא, היה מכתת רגליו גם לחנות מרוחקת ומביא לה את מבוקשה.

אחד הדברים שענינו את סבתא היה שירה. אבי הקדיש גם לכך מזמנו, וזימר לה ברגש שירים שהכירה ואהבה. שכנותיי לבניין, שהיו כזכור גם שכנותיה של סבתא, היו מביעות באוזניי את פליאתן - מעולם לא ראו כיבוד הורים כזה.

סבתא הלכה והתבגרה, ואבא הלך והתעלה מעל עצמו. בתקופה מסוימת היא הוגבלה למיטה ולא יכלה להצטרף לסעודות שבת. מה עושים? אבא רכש שולחן צר שהתאים למיזות החדר, וסעודות השבת נערכו ליד מיטתה!

בחום ובקור, בתקופות עמוסות, ואף כאשר לא חש בטוב - גם כשהיו לו סיבות מוצדקות מאוד, אבא לא השתמש בהן אלא התאמץ והגיע. נדירות היו הפעמים שבהן התנצל בטלפון, בלית ברירה ממש, והבטיח שמייד כשיוכל - יבוא בשמחה. ומה עם... המחלה?

המחלה של אבא הייתה שקטה במשך תשע שנים של חסד - משחזרת גב' ברויער - ואז היא התפרצה שנית, במינון נמוך. אבי מורי לא נתן לחולשה או לכאבים כלשהם למנוע ממנו את קיום המצווה החשובה. הוא סבל מתופעות קשות, כמו קוצר נשימה וחום שלא ירד, אך אימא - כבודה במקומה מונח! הוא מיאן לעזוב את הקבלה שקיבל, והמשיך לקיימה ביתר שאת.

אני חיה בזכות יענקלה

לפני שלוש שנים בערב פסח, הוא אושפז במחלקת טיפול נמרץ. הסיטורציה הייתה נמוכה ביותר. הרופאים השתאו ולא

מספרת הגב' ש. ברויער: בשורה קשה טלטלה את המשפחה לענפיה לפני כ-13 שנה: שומה חשודה התגלתה בגופו של אבי מורי, הרב יעקב עקיבא ברונשטיין זצ"ל, ששימש כ"מ"מ בישיבה חשובה בירושלים. הרופא המליץ להסיר אותה ולשלוח לפתולוגיה. למרבה הצער, החששות התגלו כמוצדקים - התגלה שמדובר בגידול סרטני מסוג קשה לריפוי, שכבר שלח גרורות ופגע במקומות שונים בגוף.

העתרנו תפילות, אספנו זכויות לרפואתו, אבי עבר ניתוח, ובחשדי שמיים הוסר הגידול בהצלחה, אבל הסכנה שישב נותרה שרירה וקיימת.

מה עושה יהודי ירא שמיים בעת כזאת? אבי לא נח ולא שקט. הוא פנה למורו ורבו הגאון רבי משה שפירא זצ"ל ונפשו בשאלתו: "קיבלתי איתות משמיים", הוא סיפר ברעד, "מה עלי לעשות? מה אקבל על עצמי?"

"יש לך אימא אלמנה", הייתה התשובה שקיבל, "כבד אותה ככל יכולתך, תחטוף ממש!"

התפלאתי מאוד, מודה גב' ברויער, וגם אמרתי זאת לאבי. מאז ומעולם הוא הצטיין בכיבוד הורים, דווקא בתחום זה מורה לו הרב להתחזק?

גב' ברויער מבקשת לפרט מעט. הכלל שאותו ינקנו מילדותנו היה: 'ההורים לפני הכול'. בכל פעם שסבא וסבתא היו זקוקים לעזרה, ידענו שאבא יזיז הכול הצידה. בערבי פסחים הוא היה בא לעזור, והמחיש לנו את הסיפורים של סבתא - על העזרה הרבה שהגיש לה עוד בתור בחור. היינו מצטרפים אליו כילדים, לצעידה רגלית בשבתות מביתנו שבסנהדריה, לבקר את סבא וסבתא. כמובן.

כעת, עם הוראתו החד משמעית הגר"מ שפירא, התחלתי להבין את משמעות המילים: אלו דברים שאין להם שיעור...

תשע שנים של חסד

אבי קיבל את ההדרכה כפשוטה. כיבוד ההורים הנדיר שלו עלה דרגה. הוא ביטל את כל רצונותיו בפני רצונה של אימו; מדי בוקר התקשר לברכה והאזין בקשב לברכתה הקצרה והאוהבת: "בהצלחה ויום טוב". קל היה לראות כמה היא מחכה לרגעים האלה. זו הייתה מנת הפתיחה של היום.

לאחר 'סדר ב" היה מגיע לביתה, מתעניין בחוויותיה ומשתף

ולא ידעה סבתא. שאמנם איננו יודעים חשבונות שמיים, אך למראה עינינו - אותו יענק'לה חי בזכותה. זאת נגד תחזיותיהם הקודרות של הרופאים.

לפני כשנה ומחצה התחילו ייסורים לתקוף את אבא - ממשיכה גב' ברויער. מכיוון שהוא נחשב לחולה אונקולוגי, הוא נבדק ביסודיות, אך הבדיקות יצאו תקינות. הוא דאג, כמובן, שאימו הקשישה לא תדע דבר. אבא סבל מאוד, אך הרופאים לא הצליחו למצוא את הסיבה. זמן קצר לפני פטירת אימו ע"ה נערכו לו בדיקות דם. התוצאות היו טובות מאי פעם. ממש כשל אדם חזק ובריא לחלוטין!

סבתא, מרת חווה ברוגשטיין ע"ה, נפטרה ב"ט באייר תשפ"א. באריכות ימים ושנים, כשהיא בגיל תשעים וארבע - ממשיכה גב' ברויער לספר. ביום די באב תשפ"א, חודשיים וחצי בלבד לאחר פטירת אימו, השיב גם אבי את נשמתו הזכה והטהורה לכור מחצבתה.

מרווה לצמא ואתחנן תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

הבינו איך הוא חי. אבא שהה במחלקה מספר ימים וקיבל תמיכה נשימתית מסיבית, אך הדבר היחיד שהטריד אותו היה - מה יהיה עם אימו בליל הסדר! היא רגילה לחגוג לילה נשגב זה בביתו כבר שנים...

אגב, בני המשפחה לא הורשו לשהות לצידו בלילה, ולכי אימי שתחי' התקשרה למחלקה בשעה מאוחרת לדרוש בשלומו. ענתה לה האחות: בעלך נראה מצוין, הוא שקוע בקריאת ספר.. באותם ימים במחלקת טיפול נמרץ הספיק אבי מורי לסיים מסכת וחצי! בחסדי שמיים שוחרר אבא לביתו בערב החג, בצהרי היום ממש. מייד הוא הודיע לאימו שהיא אורחת הכבוד בביתו. בני המשפחה ניסו לבקש ממנו שינוח, הבטיחו שהם יטפלו בסבתא במסירות אך הוא לא ויתר על הזכות!

סבתא זכתה באריכות ימים ושנים, והייתה בת למעלה מתשעים כאשר התרגשה עלינו תקופת הקורונה ונכפה הריחוק מן הקשישים אבא המשיך לבקרה כסדר, עמד תחת חלון ביתה והיא "אירחה" אותו משם. שמענו ממנה לעיתים קרובות את המשפט: "תדעו לכם - אני חיה בזכות יענק'לה".

השיב הרבי, שאביו הרבי מוויזשניץ זי"ע היה מורה להחמיר ולהתענות, על כן תנסה האשה להתענות עד כמה שהיא יכולה... בבוקרו של יום התענית נשמעו נקישות על דלת ביתו של אותו אברך

אב"ד סאנטוב שליט"א עם שני סיפורים מיוחדים על הרגישות המיוחדת של גדולי ישראל

הגבאים, שהוא רוצה להשתתף בחתונה, והתפלאו מאד, כי הרי עשו גדר חזק שהרבי לא ילך לחתונות, ואף לשמחת החתונה שעשה אחד מהמשמשים הקרובים לא הלך הרבי, ומה ראה כאן שנחוץ כ"כ לשבור את הגדר. וענה הרבי "אבל הכלה בכתה"...

הלכה ומעשה

מעשה אחר שמעתי מיהודי אחד המתגורר בלונדון סיפר סיפור נפלא, שלפני תשעה באב, שאל את כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, אם בשנה זו, שתשעה באב חל בשבת קודש והוא נדחה ליום ראשון, אם יש מקום להקל שאשה מעוברת לא תצטרך להתענות, והשיב הרבי, שאמנם בין הפוסקים יש הרבה שמקילים באופן כזה, אמנם בהיות שאביו הרבי מוויזשניץ זי"ע היה מורה שכן להתענות, על כן תנסה האשה להתענות עד כמה שהיא יכולה. בבוקרו של יום התענית נשמעו נקישות על דלת ביתו של אותו אברך, ובפתח עמדה נערה ואמרה: שמי הוא האגער, אני נכדתו של הרבי מוויזשניץ שליט"א, סבא שלח אותי לשהות כאן כל היום, ולעזור לך עם הילדים בכל מה שתצטרכי... (מעובד מתוך 'נועם שיח' מאת אב"ד סאנטוב שליט"א, ויחי תשפ"ג)

סיפר לי ידידנו הרב החסיד רבי חיים יהודה אסטרייכר שליט"א מחשובי מרביצי התורה בעיר התורה לייקווד, שידוע שכ"ק מרן הרה"ק מסקולען זי"ע היה מגיע להשתתף כמעט בכל חתונה וחתונה שהיו מזמינים אותו, ורק לעת זקנותו ממש, שהרבי כבר היה חלש מאוד, הוחלט שאינו משתתף בשום חתונה, ואף כשאחד ממשמשיו הנאמנים מהמקורבים אליו ביותר חיתן אחד מיוצאי חלציו, לא בא הרבי להשתתף - וזאת כדי להראות שהרבי אינו משתתף בשום שמחה יהיה מי שיהיה - לבד מנכדיו או ניניו. פעם - סיפר ר' חיים יהודה - בשמחת הנישואין של אחד מקרוביי, הופתעו הנוכחים לראות את הרבי זי"ע מגיע להשתתף בשמחת החתונה, והיה הדבר לפלא גדול, שהרי ידוע היה שהרבי לא יוצא מביתו כלל לשמחות.

לאחר חקירות אצל הגבאים נודע דבר נפלא, שאבי הכלה נכנס עם בתו הכלה לקראת החתונה להתברך אצל הרבי, ובאמצע פרצה הכלה בבכי, והרבי שאל "למה היא בוכה?", ואמרו להרבי שהכלה אומרת ששמעה שהרבי לא ישתתף בשמחת נישואיה והדבר כואב לה מאוד, ולכן היא בוכה. והנה כשהגיע זמן החתונה, אמר הרבי לפתע להפתעת

בעל החנות, שלא ידע מיהי, לא יכול היה
להתאפק ואמר לבת של הגרי"ש: גברת, שאלות
כאלו לא שואלים לא את אבא שלך, ולא את
חמ"ך, שאלות כאלו שואלים את הגאון רבי
שלמה זלמן אוירבך או את הרב אלישיב...

כיצד הצליח הגאון רבי משה פריד שליט"א לנחם את מרן הגרי"ש אלישיב באבלו הכבד על פטירתו בתו הרבנית לאה אוירבך ע"ה

שכאשר נמצאים בתוך הבית הן משקפיים רגילות, וכאשר יוצאים לרחוב הרי שבאופן אוטומטי משתנה למשקפי שמש. והנה כידוע שבענין זה נחלקו גדולי הפוסקים הגרש"ז אויעבראך והגרי"ש אלישיב האם מותר להשתמש במשקפיים כאלו בשבת, הגרש"ז התיר, והגרי"ש אסר, (ראה פסקי תשובות סי' שכ אות כח).

הרבנית מסתכלת על המשקפיים ואומרת לעצמה, מה אעשה, מצד אחד אבא שלי סובר שאסור להשתמש עם משקפיים כאלו בשבת, אבל מצד שני חמ"ך, השווער שלי, סובר שמותר. איך אני צריכה לנהוג, כמו שפוסק אבי או כמו שפוסק חמ"ך?

בעל החנות, שלא ידע מיהי, לא יכול היה להתאפק ואמר לה: גברת, שאלות כאלו לא שואלים לא את אבא שלך, ולא את חמ"ך, שאלות כאלו שואלים את הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך או את הרב אלישיב...

משלים הגר"מ פריד שבסיימו את הסיפור נראה חיוך רחב על פני מרן הגרי"ש....

מיד אח"כ ניסה עוד אחד מבני הבית לדבר עם הרב אלישיב, אבל הוא כבר היה שקוע בחזרה בתוך הגמרא במסכת מועד קטן... (מעובד מתוך גליון 'לקט דברים של טעם' שהביאו מפיו של בעל המעשה הגר"מ פריד שליט"א)

הגאון רבי משה פריד שליט"א בעמח"ס וגליוני 'וישמע משה' מספר: "היה זה בחודש סיון תשס"ט כאשר הרבנית אויעברך ע"ה נפטרה (בתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ואשת חבר להגאון רבי עזריאל אויעברך שליט"א - בנו של מרן הגרש"ז אויעברך זצ"ל)

הרב אלישיב ישב במשך כל ימי השבעה בפניה בתוך הבית, כאשר הוא עוסק במשך כל שעות היום בגמרא מסכת מועד קטן (שכן מותר ללמוד פרק 'אלו מגלחין' בימי אבלות), ובאמצע החדר ישבו שאר בני המשפחה והגיעו אנשים לנחם - ורק פעם ביום עברו הציבור במהירות גם מול הרב אלישיב לנחמו.

ניכר היה על הגרי"ש זצ"ל כאב רב על פטירת בתו, ובפרט שהיא שימשה אותו אחר פטירת הרבנית שנים רבות קודם לכן. באחד הימים שאלתי את בנו של הרב אלישיב האם אני יכול לשמח את הרבי? ענה הבן, תנסה...

ניגשתי אל הרב אלישיב, ושאלתי: האם אני יכול לספר להרבי משהו על הרבנית לאה ע"ה? ענה הרב אלישיב: כן.

וסיפרתי: הרבנית אויעברך היתה לה מחלה בעיניים ה"י שלא יכלה לסבול את קרני האור של השמש, ולכן הוכרחה להשתמש עם משקפי שמש, אבל התביישה ללכת כל היום עם משקפיים כאלו, אי לכך נכנסה לחנות ואמרו לה שיש משקפיים מיוחדות

השבת אבדה כשנוסע באוטובוס

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

השאלה נחלקת לסוגי האבדות והטירחה בהם.
א. חובת השבת אבדה ממתי שרואה את האבדה אפילו מרחוק אסור לו להמשיך בדרכו ולהשאיר אותה, ושיעור המרחק מבואר בב"ח סי' רנ"ט כשיעור מאתים שישים ושש אמה שה שיעור ריס, שזה קצת יותר ממאה וחמישים מטר לחזור"א.

שאלה: בעת שנסעתי באוטובוס ראיתי אופניים מושלכות ברחוב, ונתעוררתי למצות השבת אבידה, האם אני מחוייב לרדת מהאוטובוס ולטפל באבידה ואז אצטרך לחכות לאוטובוס הבא וגם אאחר לכולל או לעבודה?

תשובה: יש בזה כמה חילוקי דינים וכפי שנבאר בעזה"ש"ת, כי

יתאשו, רק אם כבר הרים חייב לשמור עד שיבוא אליהו. אם משער שעדיין לא נתיאשו הבעלם, אך יש לדון בזה דהגרעק"א דן שם דנחלקו בזה תוס' ונמו".

ד. אם מפסיד ממון ע"י שמתעסק באבידה או נמנע מלהרוויח פטור מלהשיב, אבל אם אין לו הפסד ממון אף שזה כרוך בטירחא והפסד זמן רב עד שיגיע אוטובוס נוסף צריך להשיב

ב. אם האופניים או אבדה אחרת ניכרת שהיא של קטן, יש להקל כדין אבדה מדעת כיון שאין הקטן יודע לשמור על חפציו אין מחוייבים לטרוח בהשבתם.

ג. אם האבדה היא דבר שאין בו סימן כגון סוודר או מטריה שאין בהם שם לדעת הגרעק"א ב"מ דף כה אין בזה משום לא תוכל להתעלם כיון שאינו יודע להשיבו ואם ידעו הבעלים שנאבד

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

באיזה מקרה אסור להתפלל בבית הכנסת?

עשרה, אבל פסוקי דזמרה או ברכות קריאת שמע, מותר להתחיל לפני הציבור; ויש שחולק על כך.

ואף אם סוף זמן התפילה מתקרב, והציבור מאריכים בניגונים, והוא משער שלא יתפללו שמונה עשרה לפני סוף הזמן - אם נותר י זמן לצאת ולהתפלל במקום אחר לפני סוף הזמן, יעשה כן, ולא יקדים את תפילתו לתפילת הציבור בתוך בית הכנסת.

[שו"ע צ, י, ומשנ"ב לד-לה; בו"מ דרשו, (24), 33 ו-34]

הנמצא בבית הכנסת יחד עם ציבור שטרם התפללו, אסור לו להקדים ולהתפלל לפניהם, משום שמבזה בכך את הציבור, וכן מפסיד בכך את שלימות מעלת התפילה בציבור. ובמקרה שמותר להתפלל ביחידות, וכגון שמוכרח לצאת לדרך, באופן הדוחה את חובת התפילה בציבור; או שמעוניין להתפלל עם הנץ החמה, והציבור מתפללים לאחר הנץ החמה - יתפלל מחוץ לבית הכנסת. וכתבו הפוסקים, שדין זה אמור רק בנוגע לתפילת שמונה

איזה הבדל הלכתי יש בין הנוסע לבית הכנסת להולך רגלי?

ובנסיעה ברכב, אין עדיפות לבית הכנסת הרחוק על פני הקרוב, משום שאין 'שכר פסיעות' לנסיעה. ואם בבית הכנסת הקרוב יש ציבור גדול יותר, יש להעדיפו על פני הרחוק, משום מעלת "בְּרַב עִם הַדֶּרֶת מֶלֶךְ". וכמו כן, אם כבר קבע את מקום תפילתו מקדמת דנא בבית הכנסת הקרוב, או שזהו מקום שהתפללו בו אבותיו בדורות הקודמים - יש שכתבו, שיתפלל בבית הכנסת הקרוב.

[משנ"ב צ, לז; בו"מ דרשו, 38 ו-40]

מי שיש בסביבתו שני בתי כנסת, האחד קרוב והאחר רחוק - יעדיף את התפילה בבית הכנסת הרחוק, מחמת השֶׁכַר שיקבל על כל פסיעה ופסיעה בדרך לבית הכנסת. ואף אם חולף בדרכו על פני בית הכנסת הקרוב - אין בכך איסור 'אין מעבירים על המצוות', כיון שהוא בדרכו לקיים את אותה המצוה, ובהידור יָתֵר; ובמיוחד אם בשעה זו שחולף על פני בית הכנסת הקרוב, לא מתקיימת בו תפילה במנין.

מְתֵי מצוה לרוץ בקירבת בית הכנסת ומתי אסור?

ובבית הכנסת עצמו, אסור לרוץ, מפני כבוד השכינה; ומי שנקרא לעלות לתורה - ילך בזריזות, לכבוד התורה, אך לא במרוצה. ובשעת היציאה מבית הכנסת, אסור לרוץ, כדי שלא יראה כאילו השהייה בבית הכנסת היא למעמסה עבורו. אולם היוצא על מנת לשוב לבית הכנסת לאלתר, או שהוא בדרכו ללימוד תורה - מצוה עליו לרוץ, ואף כשלא ניכרת סיבת ריצתו.

[שו"ע צ, יב, ומשנ"ב מ, מא רמג; בו"מ דרשו, 43-41; וראה משנ"ב שא, א רג]

מצוה להחיש את הצעדים ולרוץ בשעה שמתקרבים לבית הכנסת, או בכל מצב בו ניכר כי הריצה היא לקראת עשיית מצוה. ואף פסיעה גסה, דהיינו, פסיעות רחבות שהולך בכל אחת מהן יותר מאמה בבת אחת (ראה במקורות), שאמרו עליה חכמינו ז"ל שהיא נוטלת אחת מחמש מאות ממאור עיניו של אדם - מותרת לצורך מצוה. וכמו כן, אף בשבת, בה הריצה אסורה משום 'וְכַבְדְּתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיךְ - שלא יהא הילוכך בשבת כהילוכך בחול', מותר לרוץ לדבר מצוה.

* חובה על האדם להתפלל שמונה עשרה בציבור של עשרה אנשים. ולדעת פוסקים רבים, תפילה בציבור פירושה - שעשרת האנשים מתפללים יחד, אך לדעת פוסקים רבים, די בששה מתפללים וארבעה אנשים נוספים הנוכחים במקום.
* נאמר בספר משלי: "בְּרֵב עִם הַדָּרַת מֶלֶךְ", ולכן, כאשר ישנם שני בתי כנסת, אשר באחד מהם מתפלל ציבור גדול, ובשני ציבור קטן - מצוה להתפלל בזה של הציבור הגדול.
* מי שאין באפשרותו להתפלל עם הציבור, יכוון את שעת תפילת שמונה עשרה שלו לשעה שהציבור מתפללים שמונה עשרה, ובכך תחשב תפילתו במידת מה כתפילה בציבור.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה תלוי תאריך ה'בר מצוה' בכיוון הטיסה של הנער?

הנ"ל: הנער נעשה בר מצוה בא' בניסן של אוסטרליה, שהוא כ"ט באדר של ארה"ב.

ויש שהורו, כי באופנים מסוימים נקבע מועד הבר מצוה לפי התאריך במקום הלידה, ולא לפי התאריך המקומי; והדבר תלוי בכיוון טיסתו של הנער ממקום הלידה למקום הנוכחי, אם נסע למערב או למזרח, (ראה במקורות).

[בו"מ דרשו נה, 57]

נער הנמצא בסוף שנתו השלוש עשרה מעבר לקו התאריך ביחס למקום לידתו, דהיינו, במקום בו התאריך מוקדם או מאוחר ביום אחד מהמקום שבו נולד - כגון שנולד בארצות הברית בא' בניסן, ובסוף שנתו השלוש עשרה הוא שוהה באוסטרליה, בה התאריך מאוחר ביום אחד; כלומר, יום א' בניסן של ארה"ב, הוא ב' בניסן של אוסטרליה - יש שהורו, שמועד ה'בר מצוה' שלו נקבע לפי התאריך המקומי. ובדוגמה

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666